

će pasti na um, da traži povratak na patrijarkalni način trgovačkoga saobraćaja, ali se iz onoga uvjerenja može razabrati i to, da se bez moralnoga oslona gospodarski život ne može valjano razvijati ni dovoljno zaštititi od trzavica, pače ni od unutrašnjega sloma. Da društveni život bude stalan, da ima garancija za svoj opstanak, očito mu je potrebit oslon u čudorednoj svijesti, a tom se zakonu društvenoga saobraćaja ne može oteti ni gospodarska strana onoga života. Uzalud bi se očekivala sva pomoć od automatskoga reguliranja, uzalud i od državnoga nadzora: najbolja zaštita društva u svakom pogledu je s a v j e s t, a gdje ona izdaje, tamo je naprosto nemoguće život tako omedjiti, da se ograde njegove ne bi mogle na sto mjesta prekoračiti ili obići. Samo ojačanje moralne svijesti može tečaj društvenih prilika uopće, a u gospodarskom životu napose jednostranosti egoizma izravnati. Poštenje i čestitost, međusobno povjerenje, težnja za vlastitom dobrobiti uz potrebni smisao za zajednicu i obzir na čovjeka nužni su temelji svakoga društvenoga saobraćaja. Sama dinamika ekonomskoga gibanja i prisilne norme društvenoga legaliteta bez čudorednih faktora nijesu kadre zajamčiti gospodarskome životu ono ravnovjesje ni onu sigurnost razvoja, koju on potrebuje. S a m o č o v j e k, u kojega duši nalazi se u pravoj balansu egoizam i altruizam, individualna i socijalna strana njegove biti, ekonomske i etičke vrijednosti, samo on je pravi nosilac gospodarskoga života. Egoista je jedna apstrakcija. U konkretnom gospodarskom životu ne radi samo g o s p o d a r nego i č o v j e k i nije moguće pomišljati, da bi sve njegove sposobnosti mirovale, dok je gospodarska narav na djelu;